

Nuummit Nalunaarut 2010

Juunip 28-anniit juulip aappaannut 2010 Nuummi Kalaallit Nunaanni Inuit Alaskameersut, Canadameersut, Kalaallit Nunaanneersut Chukotkameersullu Inuit Issittormiut Siunnersuisoqatigiiffiata aqqanilissaannik Ataatsimeersuarneranni, pilersinneqarneranilu ukiut 30-inngornerat nalliuttorsiutigitiigalugu ataatsimeersuarnerannit

Inoqatigiinneq - Sharing Life

qulequtaralugu imatut nalunaaruteqarput:

Eqqaamallugu Inuit kinaassusiannut tunngaviummat isumalluutitigut kulturikkut inuunermilu namminermi allanik ataqqinnittumik peqateqarneq, taannaammallu ataatsimuussutsimik tunngaviliisoq, naalagaaffiillu sisamat akimorlugit, uagutsinnik inuiattut ataatsitut ataqatigiissitsisoq;

Kingumut eqqaallugu Alaskami 1977-imi naggueqatigiit Inuit ataatsimeersuaqqaarnerat, Eben Hopsonip aggersaaneratigut, naggueqatigiit ataatsimuussusiat nalliuttorsiutigiumallugu, misilittakkatigullu immersoqatigiinnermik toqqammaveqartumik ataatsimoortumik nunarsuarmioqatitsinnut kiinnertalerumalluta, pisinnaatitaaffigullu ataatsimoorluta illersorumallugit;

Eqqaamallugu taamani ICC-mi siulersuisuugallartut pilersinneqarmata, siunertaralugu suleqatigiinnissami siunnerfissat ICC-p aqqissuusaasumik kattuffinngornissaanut toqqammavissat aammalu ulluinnarni aqutsinissamat malittarisassat suliarineqarnissaat, tamannalu pimmat ukiut 30-t matuma siorna, maani Nuummi 1980-mi, ukioq ICC-p tunngavilerneqarfia;

Qilanaaralugu suli ukiuni 30-ni aggersuni angusaqarfiulluartuni suleqatigiikkumaartugut, ukiuni kingullerni Inuit ataatsimeersuarternerat ilinniarfigalugu, paasisavut nutaat misilittakkallu ukiunilu 30-ni atasimanitsinni ilisimaarilersimasagut toqqammavigalugit suleqatigiinnissap ingerlaqqinnissaanut;

Naqissuserlugu ICC-p kattuffittut immikkuullarissusia tassaammat Nunat Inoqqaavisa Kattuffiat (Indigenous Peoples Organization, IPO), soorlu nunatsinni avataanilu tatigisaallunilu taamak tusaamaneqartoq;

Nersorniarlugit ICC-p siulittaasua tunuartussanngortoq, siulersuisunilu ilaasortaasimasut qulissaannik ataatsimeersuarsimanitsinnit sulilluarsimanerannik qutsavigalugit;

ICC-mi siulittaasunngorlaaq siulersuisunullu ilaasortanngortut **tamakkiisumik taperserlugit qujaffigalugillu** imminnut pisussaataammata Inuit inuiattut ataatsitut siuarsarniarlugit tunniusimallutik suliniarlutik sassarsimmata;

Ilisimaaralugu Inuit meerartaasa inuusuttortaasalu ICC-p sulineranut toqqaannartumik peqataatinneqarnerat pingaarluinnartuusoq, taakuummatami piujuartitsineq tunaartaralugu siunissami ingerlatitseqqittussat;

Nuannaarutigalugu 2007-imi Naalagaaffiit Peqatigiit Nunat Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffii pillugit Nalunaarut ataatsimeersuarnerminni akuersissutigimmassuk, ilaatigut naqissuserlugu inuiaat kikkulluunniit tamarmik nammineq inuusaatsimikkut nunarsuarmut tunniussaqaarmata nunarsuarmiut kulturikkut pisuunnguutigisaannik, erseqqissarneqarluni Nunat Inoqqaavi sumiluunniit allanit immikkoortitaasutut pineqassanngitsut, nammineersinnaasutut pisinnaatitaaffeqassasut, inuiassuarnut allanut naligiissitaasutut inuiattut immikkuullarissusertik aallaavigalugu inuttut ataqqineqassasut;

Erseqqissaatigalugu nunarsuarmi inuttut pisinnaatitaaffii pillugit aalajangersakkat nunarsuaq tamakkerlugu nunat inoqqaavisa, Inuit ilanngullugit, pisinnaatitaaffii pillugit aalajangersakkat ilanngullugit suli tamakkiisumik akuerineqarlutilluunniit piviusunngortinneqarsimangimmata, taamaattumillu Inuit inuiaat allat peqatigalugit anguniartariaqarmassuk siunertarput, tassalu Inuttut pisinnaatitaaffitta tamakkiisumik akuersaarneqarnissaat;

Maluginiarlugit nunat tamalaat akornanni piffissami kingullermit ineriartornerit annertusiarortut Inunnullu siunniuteqartussat, taamatullu aamma naalagaaffiit, suliffissuit, ilisimatusartut immikkullu soqutigisaqaqatigiit annertuumik sunniuteqartut ukiuni kingullermit sisamani Issittumik soqutiginninnerat avataanillu suliniuteqarnerat sunniinerallu qularutissaanngitsumik sukkasuumik annertusiaruinnartumillu ingerlajuassamat, ICC-millu ukiuni tulliuuttuni sisamani malinnaavigisariaqarmat eqqumaffigalugulu;

Paasillugu Mexicop Kangerliumarngani imaani uuliasiornermit ajunaarnersuaq ingerlasoq, taamatullu aamma Issittumi avatangiisit mianernassusiat taamatullu aamma annertuumik uuliaarluertoqassappat tamatuma Inunnullu ajunaarnersuarmik kinguneqarnissaa, taamatullu aamma suliffissuit aatsitassanik ikummatissanillu piaanermik suliaqartuusut annertujartuinnartumik sinerissatta imartaani nunamiluunniit pisuussutinik iluanaarniuteqarnek siunniusimammassuk;

Arajutsisimanagu Issittumi pissutsit allanngornerat, soorlu Inuit nunaanni sermit sikullu aakkiartornerat, eqqasunnaralugulu, kisiannili **ilisimaaralugu** Inuit oqaluttuarisaanermi akunnerminnit avataanillu nukissamik pissarsisarmata naleqqussarnissamat unammuiagassat, allanngornerit pilersitaat, iluatsittumik akiorniarlugit;

Arajutsisimanagu naalagaaffiit pissaanilissuit sunniuteqarluartullu aammalu suliffissuit sullissiviillu annertunerujartumik Issittup imartaata pisuussutaanik atuinissamat

tassungalu atasunik isumalluutunik piiaanissamut soqutiginnimmata;

Akuersaarlugu Inuit, Issittumi, sineriak ilanngullugu, siammaseqisumi nunat inoqqaavisut imaanik napaniuteqartutut pisinnaatitaaffeqarmata, Issittup imaani avatangiisinik kinguaariinnut maanna inuusunut kinguaassaannullu aqutsinissamut, aamma akisussaaffeqarmata nunarsuarmiut sinnerlugit imaanik innarliinaveersaarnissaq isumagissallugu;

Eqqaamallugu *Issittumi Oqartussaaneq pillugu Inuit Nalunaarutaat* aprilimi 2009-meersoq, Inuit Siuttuisa Isumasioqatigiinneranni, Kuujjuarmi oktobarimi 2008-mi pilersinneqartoq, suleqatiginnikkumanermillu ataqpeqatigiinnermillu anersaaqarluni nassuiaateqartoq Inuit qulangersimaneqaratik oqartussaannermut pisinnaatitaanerat qanoq atortinneqassasoq;

Immitsinnut eqqaasilluta Inuit allanik suleqateqarlutik anguniakkaminnik annertuumik iluatsittarsimmata, tassunga ilagitillugit uagutsinnit allaasumik ilisimasanik pigisallit, aamma nunat tamalaat akornanni Issittorlu tamakkerlugu ilisimatusarnikkut sulinermi peqataanikkut, aammalu Naalagaaffiit Peqatigiinni aamma Issittumi Siunnersuisoqatigiinni, peqatigitillugulu uagut nammineq ilisimasatsinnik tunaartaqartuutugut pisinnaatitaaffitsinnillu siuarsaasugut;

Maluginiarlugu, uffa Issittumi annertuumik assigiinngitsutigut suleqatigiittoqartoq suliniuteqartoqarlunilu, taamaattoq issittumiit issittumut sanilerisatsinnut attaveqatigiinnermut angallassinermullu Inuit periarfissaat ajuusaarnartumik suli amigaqimmata;

Eqqaallugu ICC-p ataatsimeersuarlutik naapinnerini siullerni unammiuagassat Inunnit siumukkat naalakkersuinnermut, aningaasaqarniarnermut avatangiisinut, inoqatigiinnermut kultureqarnermullu suli sammimmata aamma ICC pisussaaffiligaammat apeqqutit Inuit pingaartitaat, aarlerissutaat pisinnaatitaaffiilu Issittumi anguniakkanut aalajangersaasarnernullu qitiutinneqassammata;

Qutsavigalugit Nuummi Kalaallit Nunaannilu innuttaasut maani ICC-p aqqanilissaannik ataatsimeersuarnerani qanilaarlutik qaaqqusisuummata;

Matumuuna:

1. **Ilassilluarlugu akuersissutigaat** ICC-p 2006-imit 2010-mut Suliaminik Nalunaarutaq;
2. **Akuersaarpaat** nalunaarutit saqqummiussukkallu pingaassusiat, aamma Inuit aqqanilissaanik Ataatsimeersuarnermi maani oqallisiginninnerat;
3. Inuit tamaasa **kaammattorpaat**, aqqanilissaanik ataatsimeersuarnerup qulequtaata Inoqatigiinnerup anersaavani, inuunermi misilittakkatik Inuit ilisimasaat akunnerminni peqatigiissutigeqqullugit aamma allat nunat issittumiittut avataanni najugallit peqatigalugit;
4. ICC **piumaffigalugu** Issittumi Siunnersuisoqatigiit nangittumik atoqqullugit Inuit

soqutigisaannut periarfissatut pingaartut, aammali Siunnersuisoqatigiinni allat suleqatigeqqullugit, ICC-p Issittumi Siunnersuisoqatigiinni Ataavartumik Peqataasutut pingaartumik inissisimanera eqqumaffigiuqqullugu nukittorsartuaqqullugulu;

5. ICC **piumaffigaat** Issittumi Siunnersuisoqatigiinni ilaasortat ataavartumillu peqataasut qinnuigeqqullugit Issittumi Siunnersuisoqatigiit Issittoq eqqarsaatigalugu nunat tamalaat akornanni suleqatigiinnermi qitiusumik isummorsorfittut inissisimanissaannut ataasiakkaatut peqatigiillutillu tunniusimanerminnik erseqqissaanissaannik; taamatullu aamma Issittumi naalagaaffiit qinnuigeqqullugit nunat marluk amerlanerusulluunniit ataatsimiinnerini Inunnut pingaaruteqarsinnaasuni Inuit peqataatinneqartaqqullugit, Issittumi Siunnersuisoqatigiinni toqqaannartumik isumalimmillu peqataatitsinertut pissusilimmik.
6. Siulersuisunngortut **peqqaat NP Nunat Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffii pillugit Nalunaarutaat** misissoqqissaqqullugu Inunnut maannalu pissutsinut tunngasortaasigut, tassanngalu paasisat nunani tamalaani, naalagaaffinni innuttaaffigisatsinni, nunarsuup immikkoortuini najugarfigisatsinni nunagisatsinnilu inoqarfinnilu tamani saqqummiuttaqqullugit;
7. Inuit tamaasa **kaammattorpaat NP Nunat Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffii pillugit Nalunaarutaat** paasiniaqqullugu, qanorlu namminerminnut namminnerlu atugarisaminnut atuunnersoq;
8. ICC **peqqaat** naalagaaffiit Issittumut atasut sakkortuumik kaammattoqqullugit **NP Nunat Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffii pillugit Nalunaarutaata** piginnaatitsissutai tamakkiisumik atulerseqqullugit;
9. ICC **peqqaat** naalagaaffiit Issittumut atasut sakkortuumik kaammattoqqullugit **NP Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaata** piginnaatitsissutai tamakkiisumik atulerseqqullugit;
10. ICC **piginnaatippaat** meeqqat, inuusuttut utoqqaallu ICC-p sulinerani isumalimmik akuutittaqqullugit.
11. ICC **piginnaatippaat Issittumi Oqartussaaneq pillugu Inuit Nalunaarutaannut** tunngasuni sukumiisumik suleqqullugit siuarsarlugit Inuit soqutigisaat, pisinnaatitaaffii Inuillu aarlerissutaat Issittumi tamarmi aqutsineq eqqarsaatigalugu; ICC-lu **piumaffigalugu** naalackersuisunut Issittumiittunut kimigiiseqqullugu Inuit nunaviat tamarmiusutut isigeqqullugu issittumi anguniakkat suliallu ingerlasut sammineqartillugit;
12. ICC **peqqaat Issittumi Oqartuussaneq pillugu Inuit Nalunaarutaanni** apeqqutit saqqummiunneqartut pingaarnerit pillugit Ruslandimik, USA-mik, Canadamik aamma Danmarkimik Kalaallit Nunaannillu pisortatigut oqaloqatigiinnermik aallartitseqqullugu;
13. **Innersuussutigaat** ICC-mi siuttut Naalagaaffiit NP-imut ilaasasortaasut Issittumi apeqqutinik soqutigisaqartut illugiimmik oqaloqatigileqqullugit, pisinnaatitaaffivut

soqutigisavullu pillugit ilinniartillugit pisariaqarfiini suleqatigiinnermik aallartitseqqullugit;

14. ICC **ilungersortumik kaammattorpaat** annertusiartortumik nunarsuup ilaani naalagaaffiit suleqatigiiffinnilu oqalliseqataaffinni, ataatsimoorfinnilu siunnersuinikkut peqataaqqullugu, soorlu Europami Naalagaaffeqatigiinni, Amerikami Naalagaaffiit Suleqatigiiffianni aamma nunani G-20-nik taaneqartartuni, taamaalillutik pisinnaatitaaffivut soqutigisavullu taakkua aalajangersaasarnerminni suliniarnerminnilu tamakkiinerusumik ilaatittassammattigik;
15. ICC **peqqaat** Inuit pisuussutinik uumassussusilinnik atuinermi aqutsinissamut pisinnaatitaaffii pillugit nukittuumik oqaaseqartaqqullugu uagullu inooriaatsitsinnik piujuartitsisumillu atuinermik ineriartortitsinermilu periaatsitsinnik akerliusut illuatungilertarlugit qaammarsaavigisarlugillu;
16. Inuit piniartortaat Issittumut nutaamut naleqqusarneranni immikkut ittumi **tapersersoqqullugit**, ICC-lu **peqqullugu** uagut nammitsinnik nioqqusiatsinnik niuernerme killilersuinerit naapertuutinngitsumik ileqqorissaarnerunngitsumillu toqqammaveqartut akiorniaqqullugit, tamatumunnga ilanngullugu Europami naalagaaffeqatigiit EU-p naapertuilluannngitsumik puisinit miluumasunillu allanit nioqqutissianik inerteqquteqalerniarluni iliuusai;
17. ICC **piumaffigaat** Inuit piniartortaat nunakkuutaartumik kattuffiisigut oqaloqatigeqqullugit aamma, naleqquffiini, nunarsuup ilaani suliniaqatigiiffiit aqqutigalugit, nunat tamalaat akornanni piujuartitsineq pillugu isumaqatigiissutit pioreersut nutaallu, Inuit isumalluutinik silatumik mianersortumillu atuinermut pisinnaatitaaffiini nukittorsaallutillu siuarsaat pillugit;
18. ICC **peqqaat** Inuit piniarnermik isumalluutinillu atuinermik ingerlassaasa inuussutissarsiutitut inuit pisinnaatitaaffii pillugit nunani tamalaani oqalliffinni tamani nutaamik nassuiarnissaat siuarsaqqullugu;
19. ICC-mi siulersuisunut ilaasortat **piumaffigaat** 2010-mit 2014-imut Inuit nunavimminni avatangiisinik innarlitsaaliueqataanerat salliutitassaminni siulluteqqullugu, pingaartumillu siunertarlugu Inuit siunissami isumalluutinik uumassusilinnik peqqinnartunik amigannngitsunillu peqartuarnissaannik siunertaq siuarsaqqullugu;
20. ICC, **peqqaat**, suliasatut tuaviortutut, pisuussutinik iluaquteqarniarnermik ineriartortitsineq pillugu naggueqatigiit Inuit siuttuinik naapeqatigiissitsinissamik pilersaarusiornulilu aaqqissusseqqullugu, avatangiisinut, aningaasaqarniarnermut, inuttut atugsarisanut kulturikkullu sunniutissanik nalilersueriaatsit pillugit Issittoq tamakkerlugu Inuit ataatsimut isumaannik ineriartortitsinissaq siunertarlugu, suliasatullu siullertut naapeqatigiinnermik taamaattumik aningaasalersuinissaq sulissutigeqqullugu;
21. ICC **kaammattorpaat** suliniutini qangaaniit ilisimaarisat silarsuarmilu killermiut ilisimatusarnikkut ingerlassaasa peqatigiissinnissaannut issittumilu aalajangersaasarnermut peqataaqqullugu, soorlu 2012-imi Issittumut Ukiorititanut atasumik Ilisimatusarnerneq pillugu ataatsimeersuarnermi, *Ilisimasaniit Iliuutsinut*

taagorneqartumi, allanilu;

22. **ICC piginnaatippaat** Issittumi ilisimatusarnermik misissuinermillu isumaqarluartumik peqataanissamut periarfissat annertusiartortut sammeqqullugit, peqataaqqullugu llimatuutut misissuinerit ileqqorissaarnikkut akisussaassuseqartumillu ingerlassaasut siuarsarneranni, kiisalu qulakkeerniarlugu ilisimalikkat Inoqarfinni iluaqutissatut siammartinneqarnissaat taakkunani ersersinneqarmat ilisimasat Inuit inuiaqatigiiffiitut utertinneqartassasut;
23. **Akuersaarpaat** ICC Kalaallit Nunaata suliniutai pilersinniarlugu Nunani Tamalaani Paaseqatigiinnissaq pillugu Inuit Sullissiviat, tassani pingaartutut aallunneqassammata inuit pisinnaatitaaffii, pingaartumik NP-it Nunat Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffii pillugit Nalunaarutaat, aammalumi ilisimatusarfinnut ilinniagaqarnikkullu suliniarfinnut attaveqarneq nunatsinni avataannilu;
24. **Akuersaarpaat** Canadami Inuit suliniutaat pilersinniarlugu Inuit Ilisimasanik Katersugaateqarfik Canadami Inoqarfiit tamaasa suleqatigalugit kikkuugaluartulluunniit Inuit najugaqarfiini ilisimatusarnerini Inuit siuttuunissaannik taperserluillunilu kaammattuiffiussa;
25. **ICC piginnaatippaat** Issittumi tamarmi naalagaaffinnilu suleqateqarlutik ilisimatusarnikkut ineriartortitsissasut iliuusissanik inoqarfinniik nunaqarfinnut aallaavilimmik nakkutilliineq misissuinerlu (Community Based Monitoring/ Research, CBM/R) qanoq ililluni pissusissamisoortumik Issittumi Ilisimatusarnermut atorluarneqarsinnaanissaa siunertarlugu ilanngutitinneqassanersut;
26. **Akuersaarpaat** Inuit oqaasii Inuit kinaassusiata ilagilluinnarmagit siuarsartariaqartut aamma **ICC piginnaatippaat** Issittumi Nunat Inoqqaavisa Oqaasii pillugit Isumasioqatigiinnermit 2008-mi pisumit innersuussutit pimoorullugu piviusunngortinniaqqullugit;
27. **ICC piginnaatippaat** ilinniartitaanikkut paarlaateqatigiittarnerit Issittumilu tamarmi ilinniartitaanermilu misilittakkat pitsaanerit siuarsaqqullugit, pilersaarusoqqullugulu aqqissuussisuuteqqulugulu ataatsimeersuarneq siunertarlugu qaffasissumik immikkut paasisimasallit suleqataasullu naapeqatigiissinnissaat kulturimik qitiutitsilluni ilinniusiornerit pitsanngorsarniarlugit, innersuussutinillu allanik pilersitseqqullugit;
28. **ICC piginnaatippaat** Inuit tusagassiutinik ingerlatsisui kattuffiilu suleqatigeqqullugit paasisutissanik siaruarterineq avitseqatigiinnerlu siuarsarniarlugu, ineriartortinniarlugit Issittormiut aamma Inuit attaveqatigiinnikkut suliniutaat, Inunnullu sammisumik isiginnaagassiisarnikkut TV-iliornikkut, tusagassiisarnikkullu radiuliornikkut peqatigiillunilu tusagassiornikkut Internetikkullu suliniuteqarnikkut, Inuit akornanni attaveqatigeeriaatsit nutaat (Social Media) peqatigiinnerallu siuarsarniarlugit;
29. **ICC piginnaatippaat** ingerlaavartumik suliarnik naammassisaminillu Inuit apuussivigisaqqullugit tusagassiorfitsigut attaveqaatigullu allatigut;
30. **ICC peqqaat** Inuit qangaaniilli nunaminnik atueriaasiannit iluaquteqarnerannillu

misissukkani paasisat, misissukkallu tamakkununnga assingusut, immap sikuanik tatsinik kuunnillu sinerissallu qanittuanik iluaquteqartarnerat uppersaasioqqullugu, allat atuinerata annertusiartortup ingalassimaartinnissaa siunertaralugu;

31. ICC-mi siulersuisut **piginnaatippaat** ICC-p allagaataasivitsigut toqqortaaniq suliniut aallarneqqullugu tassani katersorneqassammata allagaatit paasisutissallu pingaarutillit ICC-p allaffiinit sisamaasuni pigineqartut, Inunnit tamanit ilisimatusartunillu atugassiaralugit, akisussaassuseqartumik, sulianik paasisimannittutut peqqissaartumillu, tamatumuuna ICC-p Inuillu allat nunat killeqarfii akimorlugit Inuit ataatsimoornerannik Inuillu suleqatigiillutik aalajangersaaqatigiittarnerinik ilinniarfissaqartillugit angusimasani saqqummiussuilluni Inuit qangaaniit nunamik atuinerannik najuinerannillu;
32. ICC **peqqaat** nalunaarsuiffimmik pilersitseqqullugu Inuit qangaaniit ilisimaarisaat nalunaarusiorniarlugit illersorniarlugillu aamma Inuit Issittumilu immikkoortut akornanni Inuit paasisutissanik paarlaasseqatigiittarnissaat pisinnaalersinniarlugu;
33. ICC-p siulersuisui **piginnaatippaat** Issittup imartaani Umiarsuartigut Angallassiniarnermik Nalilersuinermi (Arctic Marine Shipping Assessment, AMSA) innersuussutit piviusunngortinniagaanerat suleqataaffigeqqullugu, pingaartumik Immanik Sinerissanillu Inuit najugaannik illersuiniarnermik siunertallit tungaasigut;
34. ICC **peqqaat** Inuit najugaqarfiini imaatigut aqcutinut Inuit qangarsuaaniilli atorsimasaannut atatillugu Inuit pisinnaatitaaffiini akisussaaffiini naalagaaffiit attaveqarfigisat akuersissuteqarnissaannik kissaateqarnerminik isumani uteqqeqqullugu;
35. **Akuersaarpaat** Inuit peqqissuujuaannarnissaat qitiulluinnartoq ICC-lu **peqqullugu** avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaannut najoqqutassat nakkutilleeriaatsillu sakkortunerpaat Inuillu imartaanni ajoqusiinernik suugaluartunilluunniit pinngitsoortitsisinnaasut atugaalernissaat anguniaqqullu;
36. ICC **peqqaat** Inuit peqqinnerat inuunerinnerallu siuarsaqqullugu 2010-mit 2014-imut Issittoq Tamakkerlugu Inuit Peqqinneranni Iliuusissatut najoqqutassiat atortinnerisigut Inuit taakkulu ilaqaataasa allallu inuunerinnissaat pingaartillugu Inuit najugaqarfiini tamani iloriusissatut suliniutit siuarsarneqarnerisigut taamaaliornikkullu Inuit peqqinnerannik salliutitsinerit anguniarlugit naalagaaffinni, Issittumi tamarmi aamma nunat tamalaat akornanni suleqatit peqatigalugit;
37. ICC **peqqaat** Inuit peqqinnerat inuunerinnerallu pillugit apeqqutinik ilisimasaqarneq annertusaqqullugu, apeqqutillu tamakku suliniarfiit naleqquttut, soorlu Issittumi Siunnersuisoqatigiiffimmi, NP Nunat Inoqqaavi pillugit Isummersoqatigiiffianni (UNPFII), Nunarsuarmi Peqqinneq pillugu Suleqatigiiffik (WHO) aamma Nunat Tamalaat akornanni Naasorissaaneq Siuarsarniarlugu Aningaasaateqarfik (IFAD) aqqutigalugit siuarsaqqullugit;
38. **Sammeqqullugu** Inuit nerisamikkut isummannaatsuunissaannut tunngassuteqartut ajortumillu sunniuttartut, soorlu mingutsitsinikkut pisartut, silap pissusiata allanngorneratigut aamma nannunik, puisinik miluumasunillu allanik

nerisaqarnitta allamiut killilersuinernik aalajangersaernerisigut sunnerneqartarnera, aamma ICC **peqqaat** Inuit nerisaasa isumannaatsuunissaat ilannguttaqqullugu apeqqutini peqqinnermi, nerisassanut peqqinnartunut, piniakkanik atuinnermermi, piujuartitsinnermi, mingutsitsinnermi, uumassusillit assigiinngisitaarneranni aamma silap pissusiata allanngorneranik tunngasuni suliaqarfimmimi;

39. ICC **piginnaatippaat** suliani nangittumik ilungersuutigeqqullugit aqqutillu tamaasa atorlugit akiorniaqqullugu, soorlu inuit piliaannik silap pissusiata allanngornera, aamma Issittumi nutaami pissusiviusunut naleqqussarnermut iliuusissalioqqulugu, tamatumunngalu ilanngullugu sukataaruteqaqqullugu nunat tamalaat akornanni silap pissusiata allanngorneranut naleqqussarnissamut aningaasaateqarfimmut siunnersuutigineqartut 20 milliard dollartit ilaannik Issittumi inuiaqatigiit Inuit pissarseqataanissaat anguniarlugu;
40. ICC **peqqaat** ingerlattuaqqullugu nunani tamalaani, naalagaaffinni nunarsuullu immikkoortuini suliniutini, nunarsuarmi tamarmi mingutsitsisunik aniatitsinerit Issittumut apuuttartut Inunnullov ajortumik sunniuteqartartut annikillisarniarlugit, akuliuffigeqqullugillu siuarsaqqullugit suliniutit nunarsuaq tamakkerlugu isumaqatigiissutitigut piginnaatitsinerit soorlu nunarsuarmut atuuttoq Stockholmimi Isumaqatigiissut, Mingutsitsisut Uumassusilinni Nungujartortanningsut pillugit Nunat Tamalaat akornanni Isumaqatigiissut (Stockholm Convention), Nunarsuaq Tamakkerlugu Kviksølvimik Mingutsitsineq pillugu Isumaqatigiissut (International Agreement on Mercury Pollution) (Suli isumaqatiginninniutaasoq) Immami Eqqakkanik Kiversaasarnikkut allatigullu Mingutsitsinermik Pinaveersimatitsinissaq pillugu Isumaqatigiissut (Convention on the Prevention of Marine Pollution by Dumping of Wastes and Other Matter);
41. ICC **piginnaatippaat** siuarsaqqullugu Inoqarfinninni tamani avatangiisinik inoqatigiinnullov sunniutinik nalilersuisarnermi periusissat nutaanerpaat pigineqartut najoqqutaralugit sulissasoq, aallaaviusutullu toqqammavigalugit pingaartumik isumalluutitut tunngasunik suliniutinik nutaanik pileriartortitsinnermi, kimigiisiutigalugulu inuinnartut isummorsorfiit aamma nunat inoqqaavisa kattuffii naammattumik periarfissaqartinneqassasut, naammattunik aningaasassaqartinneqassasut tamatigullu ammaffigineqassasut pilersunut tamakkununga pingaarutilinnik isummiuteqassallutik, naatsorsuutigalugillu NP-ip Nunat Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffii pillugit Nalunaarutaata aamma Nunarsuarmi Sulisoqarnek pillugu Suleqatigiiffiup (International Labour Organization, ILO) Nunat Inoqqaavi Inuiaallu Naggueqatigiisusut pillugit Isumaqatigiissutaata 169-ip piginnaatitsissutaat;
42. ICC **peqqaat** aningaasarsiornikkut inuussutissarsiutitigullu anguniagaqarnermi najoqqutarineqartariaqartoq NP-it Nunat Inoqqaavisa Pisinaatitaaffii pillugit Nalunaarutaanni tunngaviusut, pingaartillugu kiffaangissuseqartumik sioqqutsisumik paasisitsiniaanermillu toqqammaveqartumik akuersaarsinnaatitaaneq, aammalu toqqammavigineqartussaallutik illuinnaasiortuunngitsumik tamatigoortumik ammasumillu periuseqarluni nalilersueqataasinnaatitaaneq, naalackersuinikkut aalajangersagassani, Inuit pisinnaatitaaffeqarmata inuussutissarsiutitigut piorsaanermi Inuit nunaat, imartaat nunaataat pisuussutaallu pineqartillugit;

43. Allanut **eqqaasitsissutigalugu** silatusaartumik toqqammavilimmik pisuussutiniq uumaatsunik Issittup nunataani, nunani najugaqarfinni imartaanilu atuiniaraanni pisariaqarluinnarmat Inuit peqataanissaminnut iluamik ilinniartinneqarnissaat sungiusarneqarnissaallu, pingaarutilimmik piginninnermi, aqutsinnermi tamakkunanilu suliffeqarnermi peqataasinnaaqullugit, pisuussutinillu tamakkuninnga piiaanermi iluanaarutit isertitalu allat naligiissumik agguaanikkut Inunnut iluaqutissannqortinneqartussannqorlugit;
44. ICC **peqqaat** Inuit silaqassutsikkut pilersitaasa kulturikkullu kingornussarsiaasa illersorneqarnissaannut siuarsaanermi suliniutini sakkortusaqqullugit, taamaaliussasorlu suliniaqatigiiffinni, soorlu ilaatigut Nunarsuarmi Silaqassutsikut Pilersitanit Pigisat pillugit Suleqatigiiffikkut (World Intellectual Property Organization, WIPO);
45. ICC **peqqaat** uumassusillit assigiinngisitaarneratigut pisuussutiniq assigisaasigullu isumalluutiniq Inuit pigisaannik atuisoqassatillugu tamatigut qitiutinneqassasoq pisuussutiniq tamakkuninnga piginnittuunerat atuisinnaatitaanerallu;
46. ICC-p siulersuisui **kissaateqarfigaat** Chukotkami Inuit najugaqarfiisa aamma Alaskami, Canadami Kalaallit Nunaannilu Inuit najugaqarfiisa akornanni attaveqaatit sakkortusarneqarnissaat periarfissiuuteqqullugu;
47. ICC **piginnaatippaat** Chukotkami Inuit (Yupiget) inissisimanerat, ajornartorsiutillu taakkua nalaataat, immikkut ittut eqqaamaqqullugit, ICC-lu **kaammattorlugu** suliniutit takussaasut ungasinnerusumullu isigaluni iluaqutissartallit taakku peqatigalugit pilersaarusioqqullugit aamma Inuit ataatsimoornerat malunnartinniarlugu;
48. ICC **ilungersortumik qinnuigaat** nangittumik periarfissarsioqqullugu ICC Chukotkap allaffiata nukittorsarnissaa ataannarnissaalu qularnaarumallugu;
49. ICC **peqqaat** ilungersortumik *Moskvamit Nalunaarutip* Issittumi Siuttut Napeqatigiinnerannit Moskvami, Ruslandimi aprilimi 2010-mi pisumit aallaaveqartup siunniussaai piviusunngortuinniaqqullugit;
50. ICC **peqqaat** nunat tamalaat akornanni suleqatigiiffinnut, soorlu Nunat Tamalaat akornanni Uumasunik Nungutaaratarsinnaasunik Nioqquteqartarneq pillugu Isumaqatigiissummut (Convention on International Trade in Endangered Species, CITES), Nunarsuarmi Allannqutsaaliuineq pillugu Kattuffimmut (International Union for Conservation of Nature, IUCN); Arfanniartarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuarmut (International Whaling Commission, IWC); Atlantikup Avannarpassuani Miluumasut Imarmiut pillugit Isumalioqatigiinnut (North Atlantic Marine Mammal Commission, NAMMCO) aamma Nunarsuarmi Niuerneq pillugu Suleqatigiiffimmut (World Trade Organization, WTO) Inuit miluumasunik imarmiunik pissarsiornermi pisinnaatitaaffii illersorlugit siuarsarlugillu aamma piujuartitsisumik tungaveqartumik nioqqusianik tunisisinnaaneri pillugit;
51. ICC-p allaffeqarfii tamaasa **peqqaat** silatusaartumik aningaasaqarnikkut ingerlatseqqullugit, ICC-mullu piginnaatitsissutit atortinnissaannut suliaassat

piumasarineqartut nammaqatigiissumik avitseqatigiillunilu sulineramik toqqammavilimmik ingerlatseqqullugu, allaffiillu akornanni attaveqatigiilluarnikkut ataatsimoorlunilu tulleriisaarinikkut suliassiissutit naammassiniassagai;

52. ICC-p allaffeqarfii tamaasa immikkut **peqqaat** pisortanit namminersortunillu suli amerlanerusunik aningaasatigut tapersuisussarsiniarneq qularnaarniarlugu suliniutitik annertusaqqullugit;
53. ICC **sakkortuumik eqqaasippaat** nunani tamalaani suliniuteqarnerminut atatillugu angusani Inuit nunaanni, ulluinnarnilu inuunermi iluaqutissanngortinnissaat suliniutigissammagit;
54. ICC **peqqaat** Issittoq tamakkerlugu Inuit Siuttuisa Naapeqatigiinnissaat 2012-imi pisussanngorlugu pilersaaruserineqassasoq piviusunngortinneqarlunilu. Ataatsimiinnermi tassani suut oqaluuserineqassanersut ICC-mi siulersuisunngortussat aalajangersarumaarpaat aqqissuussinerminnilu Nalunaarut manna aammalu pisussat siumut eqqoriarsinnaanngisagut Inuit ingerlaasiannut pingaaruteqartut toqqammavigalugit aammalu ukiuni sisamani ICC-p anguniagaasa piviusunngortinnissaat eqqarsaatigalugit.

Inuit Issittormiut Siunnersuisoqatigiivisa Siulittaasuata Siulersuisuisalu matumuuna naqissuserpaat Nuummit Nalunaarut 2010 Inuit Issittormiut Siunnersuisoqatigiivisa aqqanilissaanik Ataatsimeersuarneranni aallartitanit tamanit isumaqatigineqarluni akuersissutigineqarmat juulip ulluisa aallaqqaataanni, 2010.

Jim Stotts, ICC-mi Siulittaasoq

Edward Etta, Alaskamit Siulittaasup Tullia

Duane Smith, Canadamit Siulittaasup Tullia

Aqqaluk Lyngø, Kalaallit Nunaannit Siulittaasup Tullia

Tatiana Achirgina, Chukotkamit Siulittaasup Tullia

Willie Goodwin Jr, Alaskamit Siulersuisunut Ilaasortaq

Violet Ford, Canadamit siulersuisunut ilaasorta

Carl Christian Olsen, Kalaallit Nunaannit Siulersuisunut Ilaasortaq

Elvira Tyunikova, Chukotkamit Siulersuisunut Ilaasortaq